2.6.2021

Valtiovarainvaliokunta / hallinto- ja turvallisuusjaosto

Lausuntopyyntönne 26.5.2021

## VNS 4/2021 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Tulli toteaa vastauksena lausuntopyyntöönne seuraavaa.

Valtioneuvosto on hyväksynyt 20.05.2021 valtioneuvoston selonteon sisäisestä turvallisuudesta. Selonteossa määritellään sisäisen turvallisuuden tavoitteet ja kehittämisen suunta tälle vuosikymmenelle eduskunnan edellyttämällä tavalla. Selonteko perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen.

Valtioneuvoston selonteossa sisäisestä turvallisuudesta kuvataan Suomen sisäisen turvallisuuden politiikan perusta ja päämäärä, väestön turvallisuuden tunnetta ja sisäisen turvallisuuden nykytila, sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvat muutosvoimat sekä sisäisen turvallisuuden laajamittaiset häiriöt. Lisäksi selonteossa todetaan ne toimenpiteet, joilla selonteossa asetetut tavoitteet saavutetaan.

Tulli ei ole ollut mukana sisäisen turvallisuuden selontekoa laatineessa valmisteluryhmässä. Tulli on kuitenkin omasta aloitteestaan pystynyt osallistumaan nimenomaan Tullin koskevien osuuksien valmisteluun kirjallisessa menettelyssä valtionvarainministeriön ja sisäministeriön tukemana.

### Tullin rooli sisäisen turvallisuuden varmistamisessa ja kehittämisessä

Tullin tehtävänä on ensinnäkin huolehtia EUn tulliunionin ja kauppapolitiikan täytäntöön panosta ja eräiden kansallisten verojen kantamisesta sekä ulkomaankaupan sujuvuudesta. Tämän tehtävä rinnalla Tulli toimii hyvin laaja-alaisesti valvonta- ja rikostorjuntaviranomaisena liittyen tavaran liikkumiseen Suomen valtakunnan rajojen yli. Rajat ylittäviin tavarakuljetuksiin liittyy yli 60 erilaista kieltoa ja rajoitusta, joiden noudattamista Tulli valvoo sekä EUn ulkoliikenteessä että EU-jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä. Tullin valvontatyön ja siihen liittyvien toimivaltuuksien kannalta ei ole merkitystä siirtyykö tavara Suomeen/Suomesta ulkorajan vai sisärajan yli, lento- meri- raide- vai maantienliikenteessä, postipakettina vai kaupallisena kuljetuksena taikka yksittäisen matkustaja mukana matkalaukussa tai taskussa.

Tulli valvoo myös erikseen säädetysti Suomen rajan ylitykseen liittyvien harmonisoitujen ja kansallisten verojen oikeaa maksetuksi tulemista. Tulli myös vastaa kaikesta Suomen valtakunnan rajat ylittävään tavaraliikenteeseen liittyviin rikoksiin (ml. verorikokset) eli ns. tullirikoksiin toteutettavista rikostiedustelu- ja rikosanalyysitoimenpiteistä sekä näiden rikosten esitutkinnasta. Tulli toimii myös rajatarkastusviranomaisena ja viisumien myöntäjänä erikseen säädetyissä tilanteissa rajavartiolaitoksen ja ulkoministeriön rinnalla. Lisäksi Tulli toimii markkinavalvontaviranomaisena eräiden tuotekategorioiden osalta sen varmistamiseksi, ettei Suomessa markkinoille päädy ihmisille, eläimille tai ympäristölle vaarallisia tuotteita. Tullivalvottavien tuotteiden kirjo kattaa arkielämän tarpeita laidasta laitaan (esim. kosmetologiaa, lääkkeitä, polttoaineita, ravintoaineita, keittiötarvikkeita, leluja, vaatteita, koruja tms. kenen tahansa kuluttajan käyttöön tarkoitettuja aineita tai esineitä). Tulli myös suorittaa Tullin valvottavien tuotteiden tunnistamiseen liittyvät laboratorioanalyytiikan pääasiallisesti itse Tullilaboratoriossa.

**Tulli sisäisen turvallisuuden selonteossa**

Tullin tehtävät leikkaavat hyvin laaja-alaisesti sisäisen turvallisuuden selonteossa kuvailtuja sisäisen turvallisuuden eri alueita. Selonteossa kuvatut toimintaympäristön muutokset ovat hyvin tunnistettavissa myös Tullin toimintasektorilla ja Tulli on niihin pyrkinyt ennakollisesti reagoimaan.

Valtioneuvoston selonteossa sisäisestä turvallisuudesta esitetyt toimenpiteet sisäisen turvallisuuden kehittämisen tavoitteiden saavuttamiseksi ovat selkeitä, ja ne koskettavat Tullia jokaisen toimenpiteet osalta joltain osin. Tullin osalta esitetyt voimavarapuutteet ja resurssien lisäämistarpeet vastaavat tullin näkemyksiä. Tällaisia resurssilisäyksiä vaativia toimenpiteitä ovat erityisesti:

- (myös) Tullin perusajoneuvokaluston ylläpitäminen ja uudistaminen
- Tullin sisäisen turvallisuuden tehtävissä toimivien virkamiesten henkilöstömäärän nostaminen 120 henkilötyövuodella
- terveiden ja turvallisten toimitilojen varmistaminen
- turvallisuusviranomaisten kaluston suorituskyvyn takaaminen.